

La Sénia Garrofi, de Carlet (Rib. A. de Xúquer) (xxx, 179.4).

Caseta'l Garrofi, partida del terme d'Alacant (xxxvi, 118.13).

Can Garrover, partida del terme de Binissalem (Mallorca). Deu ser el *rabal Carroba*, de dues jovades, donat en el Repartiment a Bg. de Rebassa.

Per a *Font Garrover*, de Mancor, veg., s. v. *Font*. J. F. C.

GARROLLAR

El Garrollar, sengles pdes. de Villerac i Molig (Conflent) (xxvi, 140.23, 173.3).

Serrat del Garrollar, a Vallestàvia (Conflent) (xxvi, 191.23).

El Garroller, partida del terme de Cameles (Rosselló) (xxvii, 50.19).

ETIM. Derivats collectius del dialectal *garrolla*, nom especialment rossellonès d'una «varietat d'alzina nana», pre-romà KARR- (cf. *DECat* IV, 393b7-42). J. F. C.

GARROTXA i Les GARROTXES

Avui en usar aquest nom pensem primerament en conceptes de geografia comarcal, i especialment en una comarca del NE. Això, però, és secundari i bastant modern. Hi guanyarem extractant paràgrafs de l'article del *DECat*:

«De la comarca on hi ha les garrotxes més grans i impenetrables de Cat. se'n diu *La Garrotxa*: vull dir les conques del Llierca i Riera de Borró: a aquestes ho he sentit reservar a força gent de la terra, i CATorras (1902-15) i A. Osona (c. 1885), ho fan així encara en llurs guies. De les riberes del Fluvià, des de Besalú, i de la comarca d'Olot, bastants en deien *la Garrotxa de Baix* ---; l'ús, però, s'ha anat decantant a acceptar *Garrotxa* com a nom comprensiu de les dues [dono cita literària, d'una cosa i l'altra en escriptors de fi del S. XIX].

»Però cal dir que aquest ús, per denominar una rodalia considerable, no és específicament olctí: tota la vall de l'af. esq. de la Tet, que baixa de Sançà i de Ralleu, se'n diu *Les Garrotxes de Conflent* (així en autors del S. XIX i oït a Caudiés, Aiguatèbia etc.; on, si bé no ho negaven, no els agradava gaire».

Realment és aquest ús en plural el més arrelat; usat per autoritats de la llengua: «lo comte Tallaferró --- seguiren-lo 'ls fallayres --- són fills d'eixes *garrotxes*, / tots sapadencs, / germans de les alzines i dels avets» (*Canigó*, cant V). I jo ho he recollit en terres de més al Centre del Princ.: parlant del Ter i de Collsababra un vell de Sta. Creu d'Horta (a l'O. de Sta. Coloma de Farners): «allí ja vénen *las garrotxes*» (1975); «quines *garrotxes* hi ha d'ací (a St. Feliu Saserra)» em deien a Orietà a. 1935. A Barcelona mateix Alex. Galí recollia de la vella tradició un «carrer anomenat de la

Garrotxa» (pujant de la Plaça Maragall, cap a la Muntanya Pelada» (B. de Maldà, *Collegi d. l. B. Vida*, 58).

Anem veient el mot com s'estén cap a Migjorn i Ponent: a l'Aragó occidental: les «*garrotxes* de la Arresia-ga» a Aragüés del Solano, com a llocs de roques, mals passos i coves acumulades (1966); a la dreta de l'Ebre una *Sierra de la Garrocha* a l'E. d'Exulve, entre Castellot i Aliaga, arran del domini valencià; i hi ha una *Garrotxa*, muntanya, prop de Vinaròs.

Havent consignat tot això en el *DECat*, per a l'ETIM. arribava a molta més certitud en l'aspecte negatiu que en les complicades combinacions constructives. Ja rebutjava relacionar-ho amb el cast. *garrocha* «banderilla», que ve d'un mot germano-francès: *waroke/garoché* 'venable, bastonet clavat', amb impossible lligam semàntic. O un vague «canvi de sufix» (*AlcM*) de *garriga*: que comença per ser accident geogràfic radicalment divers, ultra els mal-famats «canvis de sufix», a què es recorre per aquestes combinacions; i altres que poso allà amb gran escepticisme: com s'imposa fer-ho quan no es troben indicis ben positius. Acabava conformant-me amb el possible encreuament d'un gascò *garròc* 'penyal' (potser bascoide) amb el moss. *rotxa* 'muntanya rocosa' (*DECat* IV, 408nb58; *DECH* IV, 43b9-13).

Tot reconeixent la impressió desfavorable que crea la discrepància geogràfica entre les àrees dels tres mots: perquè «ja hem vist proves que el mot existí també a la Serralada Ibèrica» (des d'on molts mots s'escampen a Aragó etc. fins al Pirineu); allegava que «el concepte de mot viatger és compatible amb el de terme topogràfic quan entremig han transcorregut segles». I tants: car no hi ha cap dada del mot *garrotxa*, fins a 1805 (dicc. de Belvitges).

En efecte n'hem anat trobant altres dades al Sud: la *garrocha* recollia ja Casac. (1920) a Vinebre i a Falset com a nom d'un veïnadet de dues cases prop de Falset; tres, en el Baix Maestrat: munt. entre Peníscola i Cervera (*la garrocha* oït aquí i a Benicarló) (xxviii, 120, 121); id. nom d'un mas de La Serratella (xxviii, 139); i les *garroches* a les Coves de Vinromà (xxviii, 143). ¿Seria, doncs, tanmateix un mot de nissaga meridional?

En fi la troballa que m'obrí els ulls cap a una etimologia una mica inesperada: *Algarroga* figura com nom d'un turó en el Capbreu d'Entença (princ. S. XIV, copiat 1340), en el te. de Tivissa (f° 11r): avui diuen «l'*Asgarroig*», pujol damunt la vila de Tivissa, mirant cap a la serra; *L'Esgarroig* pda. en el camí de la vila cap a la Cova Roja (monografia de *Tivissa*, Bna. 1984, p. 23, 90), dins aquest terme, que és el més trentat dins la zona entre el Priorat i l'Ebre. És reveladora d'un origen aràbic l'aglutinació de *Al-*; per més que en les variants recents s'hi hagi mudat *al-* en *es-*, *as-* (com en *escarxoja*, *esbergínia* etc.).

I és fàcil trobar-li base en l'àrab hispànic, magrebí i de sempre, expressa, en tots els seus matisos, la idea de 'sortir'; entre ells: 'ser promi-